

beeldend dans theater **Telder**

Jaarverslag 2016

Beeldend Danstheater TELDER werd in 1996 opgericht door beeldend kunstenaar Pieter van de Pol en choreografe Paula Walta en bestaat uit een groep mensen die zich professioneel bezighoudt met beeldende kunst, dans, theater en muziek. De artistieke leiding is in handen van Paula Walta.

1. Missie, doelstelling en beleid

Missie

Telder raakt het publiek in een vorm waarbij dans, beeld en geluid elkaar versterken en aanvullen. Telder richt zich op een breed publiek, dat vaak nog weinig kennis heeft gemaakt met moderne dans en/of moderne beeldende kunst. Het is daarbij Telder's wens dat het publiek haar beeld of voorstelling op een onverwachte plek kan meemaken. Telder vind je op pleinen en straten, in scholen, voetbalstadions, musea, in het bos en op het strand of een open veld... Overall kun je Telder ontmoeten!

Doelstelling

Dans, gecreëerd in en om een beeld van een kunstenaar op locatie, is nog steeds een weinig voorkomende kunstvorm. Bij Telder maakt het publiek onderdeel uit van het beeld en dus ook van de voorstelling. Deze symbiose versterkt beeld, publiek, locatie en dans en het vult elkaar aan. Het is moeilijk om dan nog onberoerd te blijven. En dat is Telders doel: te beroeren, te ontroeren en even alles in een ander daglicht te zetten.

Beleid

Telder richt zich op:

- **Projecten met beeldende partners.** Telder heeft bij uitstek een instrument in handen om beeldende kunst te vertalen naar een andere kunstvorm en zo meer levend voor een publiek te presenteren. Dans werkt met dansers, die de beeldende kunst als vanzelfsprekend tot leven brengen en letterlijk naar het publiek toe brengen. Dat dit voor beeldende partners ook interessant is, blijkt uit de samenwerking met Museum Arnhem, waar Telder in 2015 de productie *In mijn Hoofd* maakte. In en om een groot Hoofd (een beeld van kunstenaar Pieter van de Pol van circa 5 meter hoog) dansten drie dansers op verschillende hoogten. Telder speelde deze voorstelling in 2016 in Londen en op het Nijmeegse festival Op 't Eiland.
- **Producties voor een breed publiek.** Een paar jaar terug ontdekte Telder een nieuwe doelgroep: wandel-publiek. Sindsdien is het een traditie geworden om twee maal per jaar presentaties te laten zien tijdens de Fjoertoer op Terschelling (in april) en tijdens de Fjoertoer in Egmond (in november). Duizenden wandelaars maakten kennis met het werk van Telder en werden ondergedompeld in een intrigerend, bewegend tableau. De voorstelling voor Terschelling werd dit jaar omgebouwd tot festivalvoorstelling Vox, en werd

vervolgens nog gespeeld op festivals als Hoogte80, Het Havenfestival in Deventer, het DDEvent van ArtEZ en AMZAF, het jongerenfestival in Arnhems Openluchtmuseum.

- **Participatie-projecten.** Telder stimuleert locatie- en participatieprojecten met amateurs en deed dat dit jaar bijvoorbeeld in het ouderenproject *Verhalen Dichtbij* in Arnhem-Zuid en het project *Factor 80*10*60* waarin ouderen en kinderen met elkaar dansten.
- **Bijzondere locaties en samenwerkingen.** Telder werkt samen en ontmoet het publiek op bijzondere en onverwachte locaties. Dit jaar heeft Telder veel projecten met een verwijzing naar de historie op een bepaalde locatie gemaakt: de voorstelling *Echo van de Tijd* over het leven van viooltalent Jan de Graan en mecenas Johannes Kneppelhout op landgoed de Hemelse Berg in Oosterbeek, het project *Schokland Scratch* op voormalig eiland Schokland, op de ijsbrekers aldaar, waar het verlangen van de vrouwen op het eiland werd verbeeld. Zelfs tijdens de twee gerealiseerde voorstellingen voor de Fjoertoer op Terschelling en Egmond aan Zee, werden geïnspireerd op respectievelijk het afslaan van de Engelsen tijdens de Tweede Engels-Nederlandse Oorlog (1666), en de stormvloed die de Sint Agneskerk in Egmond aan Zee 275 jaar geleden in de golven deed verdwijnen. Dit jaar werkte Telder samen met Theater AanZ in Nijmegen in de productie *ID*, een voorstelling in film, toneel, dans en muziek over genderdiversiteit, met ervaringsdeskundigen op toneel, voor jongeren en hun begeleiders en opvoeders. Telder vindt het belangrijk kennis en ervaring door te geven en talent verder te ontwikkelen en werkt daarom veelvuldig samen met ArtEZ, zowel met studenten van de opleiding uitvoerend en docent dans als ook met de opleiding docent drama, theater en conservatorium.

Telder kenmerkt zich door:

- sterk theatrale en beeldende optredens
- werken op locatie. Behalve buitenlocaties, zoals op festivals of bij speciale projecten, gaat het ook om locaties in en bij musea, scholen en zorgcentra.
- laat publiek dat nog niet veel met kunst bekend is, in aanraking komen met beeldende kunst en moderne dans. Dit wordt versterkt door het aangaan van samenwerkingsverbanden met nieuwe partners uit diverse circuits.

2. Activiteiten in 2016

Telder presenteerde 9 producties in 2016, op verschillende locaties en voor wisselende publieksaantallen en -samenstellingen. Daarnaast gaf Telder een DVD presentatie en een lezing op een conferentie.

ID

Telder werkt mee aan de choreografie voor de voorstelling *ID* van theater AanZ, een cross-over productie op zowel het multidisciplinaire vlak als op het vlak van amateurs en professionele acteurs. Theater AanZ werkt behalve met Telder, samen met DZIGA (film), Floor Adams (animatie), Bas Koster (mode) en ArtEZ Hogeschool voor de kunsten. *ID* is een voorstelling over de vrijheid om jezelf te zijn. *ID* wordt gemaakt voor kinderen en jongeren van 10-14 jaar en hun begeleiders/opvoeders.

14 januari 2016 om 16.30 en 20.00 uur - Première in De Klif, Oosterhout
Daarna tournee door Nederland

Fjoertoer: Stryper Wyfke

Telder werd door de organisatie van de Fjoertoer (toer-wandeltocht in drie afstanden op Terschelling) uitgenodigd om een kunst-installatie te realiseren langs de Longway in Terschelling. Samen met studenten van ArtEZ dansacademie vertelt Telder het stoere verhaal van het Stryper Wyfke, dat 350 jaar geleden een brandschattend leger Engelsen liet omkeren... In de nacht van 2 op 3 april komen de wandelaars deze dansers tegen. De muziek en tekst zijn van Anke Spieringhs. M.m.v. koor Wadvocaal met Anneke Groeneveld, Bineke Smit, Helga Rodrigo, Ineke Kooiman, Marina van Laake, Nettie de Graaf, Petra van Keulen, Nienke van Houten, Yasmin Verheul, Dieuwke van Zandwijk, Veronica Sikkel.
In de nacht van 2 op 3 april, Terschelling

Vox

Studenten van ArtEZ maakten samen met choreografe Paula Walta van Telder een voorstelling voor de Fjoertoer op Terschelling. Deze voorstelling is omgezet naar een festivalvoorstelling in dans, tekst, muziek en zang; VOX. Dans en choreografie: Judith Eeftink, Britt Rangé, Cleo Ganzeman. Compositie, zang en saxofoon op band: Anke Spieringhs. Tekst: Cleo Ganzeman. Verschillende malen met medewerking van het koor Lomboks Verzet: Michiel Overdijk, Brigitte Stam, Jolanda Berg, Iris Helena Stern, Arjen Schreurs, Michael Tuguntke, onder begeleiding van Jòrike Kroon.

7 mei: Festival Hoogt80, Ism koor Lomboks Verzet. Zang door Jolanda Berg, Michiel Overdijk, Arjen Schreurs, Michael Tuguntke en dansers. Voorstellingen om 18.00 en 18.40 uur.

28 mei: Havenwerkfestival Deventer, voorstelling om 17.45 en 21.00 uur op de Kade.

2 juni 19.30 uur ArtEZ, Onderlangs 9, Arnhem, met een deel buiten. De voorstelling is een onderdeel van een groter programma. Met medewerking van het koor Lomboks Verzet.

8 juni, 9.30 uur, ArtEZ, besloten voorstelling voor de studenten van Fast Track.

22, 23 en 24 juni om 18.30 uur, 25 juni om 13.30 uur, tijdens het DDEvent ArtEZ, De voorstelling is buiten en de opening van het overige programma van ArtEZ, dat verder binnen te bezoeken is.

2 juli, AMZAF in Openluchtmuseum Arnhem, 20.05 en 21.50 uur in het kerkje.

In mijn Hoofd

We plannen, overwegen, maken een inschatting, denken na, overzien, beschouwen en regelen.

We gebruiken ons hoofd... maar kunnen we dat ook loslaten?

Waar blijft het lijf, het gevoel, de ziel?

In deze tijd waarin de wetenschap uitvindt wat er allemaal bepaald wordt in ons brein.

Zijn we ons brein?

Dit is de thematiek van In mijn Hoofd, een multidisciplinaire beeldende dansvoorstelling over ons hoofd, onze hersenen, als vindplaats van onze gedachten en als oorsprong van vele processen in ons lichaam. Een dansvoorstelling in combinatie met beeldende kunst en muziek die plaatsvindt in een beeld van beeldend kunstenaar Pieter van de Pol. Hij maakt een enorm hoofd, ruim 5 meter hoog, een transparant en ruimtelijk beeld. Een hoofd waarin gedwaald, geklommen en gedanst kan worden. Waar gedachten letterlijk grote hoogten kunnen bereiken...of in de knoop kunnen raken.

Dans: Anna Fransen, Bilal Bachir, Andrea Beugger, Yeli Beurskens, Patricia van Deutekom, Maarten Krielen (stagiair ArtEZ). Muziek: Albert Winters.

Voorstellingen:

1 juli Greenwich Docklands International Festival

2 juli Greenwich Docklands International Festival

17 juli, Festival Op 't Eiland, Nijmegen

19 juli, Festival Op 't Eiland, Nijmegen

Fjoertoer Egmond: De zee geeft, de zee neemt

Ook dit najaar doet Telder weer mee met de Fjoertoer tussen Bergen en Egmond aan Zee, een bijzondere wandeltocht met lichtbeelden en sfeervolle acts. Dit jaar is het thema 'De zee geeft, de zee neemt'. Telder geeft dit gegeven weer in een dromerige wachtsfeer, waarbij onduidelijk is wat echt is, en wat niet; de verbeelding neemt je mee...

Choreografie: Paula Walta. Muziek: Wim Mertens, Tessa Zoutendijk. Dans: Anna Fransen, Sophia Herzog, Andrea Beugger, Chantal de Vries en Maarten Krielen.

26 november, Nollenweg 1 Egmond Aan Zee

Verhalen dichtbij

Verhalen dichtbij is een voorstelling die bewoners en omwonenden van de Serviceflat laat zien zoals ze zijn: mensen met een rijk en enerverend leven, voor wie verre maar ook recente herinneringen belangrijk zijn. Choreografe Paula Walta, muzikante Jòrike Kroon en filmer/fotograaf Hans van den Bos van Telder maakten met bewoners van Serviceflat Elderveld een voorstelling met beweging, muziek en film waarin hun leven centraal staat. Deze intieme presentatie haalt zeven van hen even uit de anonieme grijze golf. Zij nemen het publiek mee naar hun interieur en hun uitzicht. In verhalen vol opmerkelijke levenslust tonen zij wat hen bezighoudt of maken ze een muzikale verbinding met het verleden.

Artistieke leiding: Paula Walta (choreografie) en Jòrike Kroon (muziek)

Film/fotografie: Hans van den Bos

Deelnemers: Riek van Meeteren, Riet Berghuis, Dinie Boot, Hendrik Tahapary, Gea Beumer, Jannie van den Ham, Janny Hoff, Corry Vos (tevens productie)

21 en 22 mei, vier presentaties, Serviceflat Elderveld, Gorinchemstraat 50, Arnhem

Factor 80*10*60

Ouderen en kinderen dansen samen!

In *Factor 80*10*60* van Cultuurmij Oost werken senioren en kinderen uit dezelfde buurten samen onder begeleiding van kunstenaars. In Groesbeek zorgt Telder daarvoor met choreografe Paula Walta. Zij werkt 5 maandagochtenden met groep 8 van basisschool Op de Heuvel en met ouderen uit de omgeving.

30 november, Voorzieningshart Op de Heuvel, Ericastraat 39, Groesbeek

Schokland Scratch

Tijdens het museumweekend van 10 en 11 september 2016 verbeelde Telder 'het verlangen van Schokland', over de vrouwen die op dit voormalig eiland leefden. Anna Fransen en Paula Walta dansten op de ijsbrekers die nu midden in het landschap staan; een fascinerende locatie. Karin van der Molen (organisatie): 'It was an unforgettable two day artist residency on the former island Schokland, with 30 participating artists, making new work on site. Drifting souls, ephemeral installation on the cemetery of Schokland, an island that stopped being an island after evacuating all inhabitants (1859) and becoming part of the man-made land in 1942.'

10 (repetitie) en 11 september (3 presentaties), Schokland

Echo van de Tijd

Stichting Scarabee organiseert voor het Gelders Arcadië het zomercarnaval Echo van de Tijd. Het publiek wandelt door natuurgebied de Hemelse Berg en vangt in muziek en dans echo's uit een ver verleden. We zoemen in op het leven van Jan de Graan, een viool-talent dat leefde in de tijd van Johannes Kneppelhout, die op landgoed de Hemelse Berg woonde. Jan de Graan was zijn protegé. Dankzij zijn weldoener heeft Jan de Graan op een hoog niveau kunnen studeren en internationaal carrière kunnen maken. Onder het pseudoniem Klikspan schreef Kneppelhout een boekje over Jan de Graan, getiteld: 'Een bijzondere knaap'.

In Oosterbeek heeft de heer Kneppelhout de Concertzaal laten bouwen. Daar heeft Jan de Graan helaas nooit in gespeeld, omdat hij op 21-jarige leeftijd aan de tering is overleden. Ter gelegenheid van Echo van de Tijd, spelen het nationaal jeugdorkest en Meander (een aantal strijkers uit het Gelders Orkest) op verschillende locaties stukken die Jan de Graan destijds

ook speelde. Telder maakt een sfeertekening over het leven van Jan de Graan, met muziek van violiste Tessa Zoutendijk, geïnspireerd op dit verhaal.

Dans/ performance: Maarten Krielen, Anna Fransen, Antoine Neijenhuis

Beeld: Pieter van de Pol

Choreografie: Paula Walta en dansers

Muziek: Tessa Zoutendijk

9 en 10 juli, Festival Echo van de Tijd –Hemels berg, Oosterbeek en Renkum

DVD presentatie Telder

Locatie: DOS, De Oosterbeekse School, Talsmalaan 1 Oosterbeek

DVD presentatie van Telder tijdens de Kunstroute Renkum op 4 en 5 juni. Tevens exposeren andere kunstenaars in de school. Open tussen 11.00 en 17.00 uur.

'De Kunst van....professionals voor ouderen en cultuur' van LKCA

Telder is uitgenodigd voor een presentatie in een ronde met verschillende experts tijdens een bijeenkomst over ouderen en cultuur van het LKCA.

Jòrike Kroon en Paula Walta presenteren tijdens de bijeenkomst 'De Kunst van....professionals voor ouderen en cultuur' hun ouderenprojecten. Vanaf 2011 deden zij ervaring op met projecten als 'Zon op Zuid', 'Sentimental Journey' en afgelopen voorjaar 'Verhalen dichtbij'.

11 november, Akoesticum in Ede

3. Publiciteit

Telder werkt voor haar publiciteit samen met de partners waar haar voorstellingen spelen. Zo werd de publiciteit voor de voorstelling *In mijn Hoofd* door de betreffende festivals gedaan. (in Londen en Nijmegen). Er waren aankondigingen in plaatselijke, regionale tijdschriften en kranten, op de websites en in programmaboekjes.

Cultuurmij Oost deed de publiciteit voor de presentatie van het project *Factor 80*10*60*.

Hiervoor was verrassend veel aandacht, waardoor er een paginagroot artikel in De

Gelderlander verscheen en items in de regionale TV van TV Gelderland en TV Berg en Dal.

Dankzij eigen inspanningen ontving ook *Verhalen dichtbij* een journalist en kreeg een artikel en een aankondiging met foto's. Door de PR van Stichting Scarabee in Renkum verscheen er een artikel in De Gelderlander met een foto van de voorstelling van Telder.

De wandelingen in de Fjoertoer worden aangekondigd door de plaatselijke organisaties. (Fjoertoer Terschelling en wandelorganisatie Le Champion in Egmond).

Telder is een kleine organisatie zonder eigen publiciteitsmedewerker. De artistiek leider en de zakelijk leider zorgen waar mogelijk voor de promotie van Telder op de website, waaronder een blog, via nieuwsbrieven en via Facebook.

Telder heeft in 2016 een start gemaakt met een ontwerp voor de vernieuwing en actualisering van haar website, waarbij vooral het gebruikersgemak voorop staat en de site door gebruik van een simpel CMS makkelijk te updaten is, een noodzaak bij gebrek aan een medewerker. Toch heeft Telder met alle inspanningen ook in 2016 meer voorstellingen gespeeld en meer bezoekers weten te bereiken dan voorzien.

4. Publieksaantallen 2016

Activiteit	Aantal voorstellingen	Aantal toeschouwers
<i>Fjoertoer Terschelling</i> 2-3 april, Terschelling	1 *	4.500
<i>ID/ Theatergroep AanZ</i> 14 januari	2	162
<i>VOX</i> 7 mei	2	90
28 mei	2	80
2 juni	1	36
8 juni	1	43
22 t/m 25 juni	4	160
2 juli	2	73
<i>In Mijn Hoofd</i> Twee voorstellingen Greenwich Docklands International Festival 1 juli, Londen	2	210
Twee voorstellingen Greenwich Docklands International Festival 2 juli, Londen	2	850
Drie voorstellingen Op 't Eiland 17 juli, Nijmegen	3	1250
Drie voorstellingen Op 't Eiland 19 juli, Nijmegen	3	1120
<i>Verhalen dichtbij</i> 21 mei	2	Deelnemers 8 Publiek: 49
22 mei	2	Deelnemers 8 Publiek: 78
<i>DVD presentatie</i> 4 en 5 juni	2	220
<i>Echo van de Tijd</i> 8 juli voorproefje	1	110
9 juli	5	120
10 juli	5	150
<i>De kunst van ... (LKCA)</i> 11 november	1	23
<i>Factor 80*10*60</i> 30 november	1	Deelnemers: 10 ouderen, 27 kinderen Publiek: 160 kinderen, 30 volwassenen

<i>Schokland Scratch</i>		
11 september	3	75
<i>Fjoertoer Egmond</i> 26 november, Egmond aan Zee	1*	4.000***
Totalen	48 voorstellingen	13.589 toeschouwers** 45 deelnemers

*dit is een voorstelling die 2,5 à 3,5 uur duurt; een geloopte voorstelling die constant herhaald wordt, soms met een dubbele cast

**dit aantal is nog zonder de toeschouwers die het tentoongestelde beeld van het Hoofd op verschillende locaties, zoals midden op de rotonde op Canary Wharf in Londen, of tijdens de extra dagen bij festival Op 't Eiland in Nijmegen, mee te rekenen.

***van de 8.000 wandelaars in vier routes, kwam ca de helft, van twee routes, langs Telder.

5. Financiën

In 2016 ontwikkelde choreografe Paula Walta zeven nieuwe voorstellingen. Een voor theatergroep AanZ, vier voor speciale locaties zoals Terschelling, Egmond, Schokland en Oosterbeek, en twee met oudere deelnemers waarvan een samen met kinderen. Daarnaast werd de voorstelling van de Fjoertoer Terschelling verder ontwikkeld tot een zelfstandige voorstelling met en door studenten van ArtEZ.

Daarnaast werd de multidisciplinaire voorstelling *In mijn Hoofd*, die in oktober 2015 in première ging, 10 keer gespeeld op twee festivals. Een van de festivals was in Engeland. Dankzij een reiskostensubsidie van Fonds Podiumkunsten was er een tegemoetkoming in de hoge kosten die het spelen in het buitenland met zich meebrengt. Aan het begin van het seizoen waren er meerdere opties van zes festivals, maar gaandeweg bleek dat zij allen te maken hadden met teruglopende budgetten, minder subsidietoekenningen en locatiewijzigingen waardoor *In mijn Hoofd* minder gespeeld is dan gepland. Telder heeft uit eigen reserve bijgedragen om het mogelijk te maken op Op 't Eiland te staan.

De maakkosten van het beeld van het Hoofd komen zowel in 2015 als in 2016 ten laste van de begroting (decor); het artistieke proces vond in 2015 plaats. Het verschil in baten komt doordat het grootste deel van de subsidie voor dit project van de Provincie Gelderland al in 2015 is ontvangen.

De grootste verschillen ten opzichte van de begroting 2016 hebben te maken met een toekenning van Gemeente Arnhem die 10.000 lager was dan begroot. Daardoor was het niet mogelijk om een meer marktconforme vergoeding te realiseren voor de zakelijke en artistieke leiding.

6. Medewerkers

Momenteel is choreografe Paula Walta de artistieke spil van Beeldend Dans Theater Telder, waarbinnen zij kunstenaars om zich heen verzamelt om mee te werken. Bekende samenwerkingspartner is beeldend kunstenaar Pieter van de Pol. Op zakelijk gebied weet zij zich gesteund door zakelijk leider Jolanda Keurentjes. Daarnaast doet Natasha Beijer productieleiding voor grote producties, zoals *In mijn Hoofd*. Zij worden ondersteund en geadviseerd door het bestuur van Telder.

Andere freelance medewerkers zijn de componisten Albert Winters en Jórike Kroon, violiste Tessa Zoutendijk, repetitor en danseres Andrea Beugger, dansers Yeli Beurskens, Anna Fransen, Patricia van Deutekom, Bilal Bachir en Maarten Krielen, vormgeefster Aukje Gorter,

fotograaf Hans van den Bos, en technici Jeroen Veer, Jesse Knoop, Hugo Hendriks en Hanno Siegers.

Het bestuur van Beeldend Dans Theater Telder bestaat uit: Carla Zwierstra (voorzitter), Paul Mark (penningmeester), Kitty Bouten (secretaris) en algemeen bestuurslid Mieke Lamar. Telder werkt volgens Cultural Governance. Bestuursleden worden aangesteld voor vier jaar en werken onbezoldigd voor Telder. Het bestuur, dat zes keer per jaar vergadert, is eindverantwoordelijk en laat de werkzaamheden over aan de dagelijkse leiding.

7. Samenwerkingspartners

Telder kan alleen bestaan dankzij samenwerking, crowdfunding, sponsoring, subsidie en de inzet van vrijwilligers.

Partners zijn onder meer Gemeente Arnhem, Provincie Gelderland, Cultuurmij Oost, ArtEZ Arnhem (afdeling dans, theater en conservatorium), Museum Arnhem, Museum Het Valkhof Nijmegen, Fjoertoer Terschelling, Fjoertoer Egmond, Immerloo Park Festival, DOS Oosterbeek, Festival Hoogte80, Sprookjesfestival Arnhem, Muziektheater De Plaats, Serviceflat Elderveld, Kunstroute Renkum, Festival Theatraal Am Waal, LKCA, De Stadskamer en De Villa Doetinchem, Voordekunst.nl, Rock en Rolstoelproducties, Huis van Puck, Theatergroep Kwatta, Theater AanZ, Koor Wadvocaal Terschelling, Koor Lomboks Verzet Arnhem, Stichting Scarabee, De Vasim Nijmegen, Voorzieningshart Op de Heuvel Groesbeek, Rerun Productions, Erren Protectie BV, Chris Muller Touw BV, Man van Staal, Featherlight BV, Bijlaard Professional Adhesives, Pipelife Nederland BV, ABT, Meteor Sytems, Feniks Talent, van Uum Product Design, 2Switch, BTwee en Dynck Architectuur. Telder heeft een trouwe schare van ruim 35 vrijwilligers, die assisteren bij opbouw, afbreken, techniek, vervoer, kaartverkoop en andere voorkomende activiteiten,